

Advarsel mod nyt program for Odenses skoler

Af Erik Schmidt, lærer i Odense, medlem af tænketanken SOPHIAs ledelse

"Folkeskolen skal op i gear", udtalte Odenses børn- og ungerådmand, Stina Willumsen (SF) til Stiftstidende lørdag den 13. marts. Anledningen var, at Odense Kommune netop nu er i gang med at lancere et nyt, men tvivlsomt program for skolernes ordning, "Fremtidens skole i Odense".

Det nye program ligger i forlængelse af den treårige strategiplan for indførelse af "Den rummelige skole" fra 2004. Baggrunden var dengang, at en større del af elever, der ellers blev henvist til specialskoler og -klasser skulle undervises i den almindelige folkeskole. Der var altså tale om, at elever med meget alvorlige indlæringsvanskeligheder skulle forsøges sluset tilbage i folkeskolen.

Senest 2007 skulle henvisningsprocenten, der dengang var 3,26, være nedbragt til omkring 1. Det er ikke lykkedes, men flere elever, der tidligere blev henvist til vidtgående specialundervisning, rummes nu i almindelige klasser.

I dag er specialundervisningsøkonomien nemlig delvist decentraliseret, således at den enkelte skole selv skal betale 120.000 kr. for en elev, der skal på specialskole eller i specialklasse. 5-6 elever af den type vil på mange skoler koste lige så meget som skolens samlede årsbudget til undervisningsmidler. Derfor findes der i stigende grad interne løsninger, som lægger stort pres på hele undervisningssituationen. For stort, mener nogen. Og de bakkes op af friske undersøgelsesresultater.

I 2009 viste en undersøgelse, der var foranstaltet af Odense Kommune, lærerforeningen og University College Lillebælt, at der i hver klasse sidder i gennemsnit to elever, der ofte er så urolige, at de ødelægger undervisningen for klassekammeraterne. Det fik Fyens Stiftstidende til på forsiden at skrive: "Nødråb fra Odenses lærere: Urolige børn har magten".

I strategipapiret fra 2004 stod der blandt andet: "Undervisningens indhold og metoder tilrettelægges målrettet med udgangspunkt i de enkelte elevers læringsprofiler og læringsstile."

Dengang protesterede en del lærere, fordi de følte sig angrebet på deres kernefaglighed og deres metodefrihed. Det er lærerne, der ifølge loven har ansvaret for at tilrettelægge undervisningen – ikke politikerne eller forvaltningen.

I 2004-papiret blev der også lagt op til en afskaffelse af klasselærerbegrebet. I stedet skulle alle lærere være "kontaktlærere" for 12-14 børn. Sådan er det ikke gået - endnu.

Det nye program om "Fremtidens skole i Odense" er om end mere luftigt end 2004-papiret, men det står klart, at skolerne skal organiseres med mere fleksibilitet.

Da det er meget sparsomt, hvad der er kommet ud om det nye program, kan der være grund til at kigge kommunens inspirationsgrundlag efter i sømmene.

"Fremtidens Skole" hed også et ambitiøst og spektakulært skoleprojekt, som Gentofte Kommune lancerede for godt 10 år siden. Det er denne model, som er forbilledet. Odense Kommunes pædagogiske skolechef, Bent Stokholm, kom til Odense fra en stilling som skoleleder på Hellerup Skole i Gentofte, og valget af ham til det nye job i Odense var et signal om, hvad der var i vente.

Kernen i Gentofteprogrammet var netop "rummelighed", "fleksibilitet" og "individualiserede undervisningsformer".

"Fremtidens skole" (SKUB-projektet) i Gentofte var en enorm satsning, for alle kommunens skoler blev bygget om, så bygningerne passede til den nye fleksible og individualiserede undervisningsformer. Det har kostet 900.000.000 kr. Det skal man nok ikke forvente, at Odense vil investere.

Men den rummelige og fleksible skoleform har samtidig banet vej for besparelser. Ifølge lærerformanden, Helle Munch Nielsen, bliver der sparet på specialundervisningen og på undervisningsmidler. Det sidstnævnte er interessant for Odense Kommune.

Grundidéen på f.eks. Hellerup Skole er, at alle børn lærer forskelligt. Derfor er skolen indrettet fleksibelt med mange forskellige undervisningsmiljøer og -muligheder, så eleverne kan søge derhen, hvor de lærer bedst.

Der har været fordele og ulemper ved selve undervisningsformen, men professor Per Fibæk Laursen, der har fulgt projektet i Gentofte og ellers er fortaler for ideen, kan ikke anbefale, at andre kommuner uden videre overtager modellen fra Gentofte.

I en artikel i Berlingske den 13. februar 2006 siger han, at ikke alle børn vil kunne klare en struktur, hvor de ikke har et fast klasseværelse eller et fast skema.

I samme artikel udtalte formanden for Gentoftes Lærerforening: "Det her er et projekt, man kan indføre i landets rigeste kommune, hvor forældrene generelt er meget ressourcestærke."

Projektet i Gentofte har været stærkt debatteret, og mange forældre har været meget bekymrede, hvilket fik daværende viceborgmester Marie-Louise Andreasen (V) til at anerkende, at der skulle tilføres flere lærerressourcer, hvis ikke både de fagligt svage og stærke skulle tabes.

Et hak i tuden fik den nye ide om fleksibilitet og rummelighed også, da karaktergennemsnittet for Hellerup Skoles afgangselever i 2003 var blandt de dårligste i landet.

Også lærernes arbejdsbyrde er blevet problematiseret. I en kronik 9. juni 2004 i Politiken skrev 5 professorer, at det værste ved "SKUB-projektet" i Gentoftes skoler er "en radikal overanstrengelse af lærerne", der må følge hver enkelt elevs arbejde i jagten på egne personlige mål.

På lokalpolitikeren Søren Graversens (Gentofte-listen) hjemmeside opsummeres nogle af problemerne ved "den rummelige og fleksible skole": "For megen støj i skolerne, for mange ukoncentrerede elever, for stor mangel på faste rammer for de børn, som også har behov for det. (...) En så individualistisk tilgang til skolegangen, som SKUB er udtryk for, kræver et betydeligt øget antal lærere. (...) Det er vel i det hele taget den største kritik, at de først og fremmest begunstiger de mest ressourcestærke elever.

Der er al mulig grund til at reformulere en vision for folkeskolen – også i Odense. Men det er der desværre ikke udsigt til med "Fremtidens skole i Odense". En vision må forholde sig til udviklingen af den frie tanke, det fælles bedste og et indhold, der tager udgangspunkt i videnskaberne om det gode, det sande og det skønne! Og tillid til skolens fodfolk, lærerne. Så kan vi nok bide skeer med Korea, Singapore og Finland!

6.176 enheder inkl. mellemrum

Erik Schmidt

Hulvejsbakken 21

5330 Munkebo

(Lærer i Odense – medlem af tænketanken SOPHIAs ledelse)

eschmidt@post7.tele.dk

